

Izhaja vsaki četrtek
v 33. uro popoldne
kopisi se ne vratijo. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša
za celo leto 4 krone,
za pol leta 2 krone.
Za manj premožne
za celo leto 3 krone,
za pol leta 1.50.
Za Nemčijo je cena
1995 K, za druge
dežele izven Avstrije
8 krov.

Rokopise sprejema
Naročna Tiskarna
Gorici, ulica Veterana 9.

Naročno in na
znamka sprejema
Narodni tiskarji
Gorici
Slovenska ul. 16.

Posamezne ste
vilke se prodajajo v
tobakarnah v Go
sposka ul. 9, v ulici
Silvio Pellico, v ul
Ponte Nuovo 9, v
Kat učinski ulici 1
v prodajalni Kat
tiskov. društva ul.
Carducci, v Šolski
ulici, Nunske ulici, na
Josip Verdijevem te
kališču nasproti me
stnem vrtu, po 8 v

Oglasni in poslanice
se računajo po petih
vrstah in sicer: če
se tiska enkrat 14 v,
dvakrat 12 v, trikrat
10 v. Večkrat po
pogodbji.

XXI. letnik.

V Gorici. 4 decembra 1913

49. številka.

Versko vprašanje na Balkanu.

Balkanske zadeve smo razpravljali že večkrat s političnega in gospodarskega stališča, a le malokedaj pride v poštev tudi versko vprašanje, ki je na Balkanu vendar silno važno.

Kakor je znano so naši najblizji sosedje Srbi po veliki večini pravoslavne vere, ki je nastala v srednjem veku, ko so se Bizantinci odcepili od Rima. Ravn tako so pravoslavni tudi Bolgari in Grki. Kot pravoslavni ti narodi sicer ne priznajo papeža kot vrhovnega poglavarja, drugače pa so kristjani. Nišo pa katoličani rimskega veroizpovedanja. Pravoslavni so kot častilci križa in evangelija seveda veliki in hudi nasprotniki mohamedancev in mohamedanske vere, kajti Turka ne morejo videti že od nekdaj. Tudi bojno geslo naših balkanskih bratov se glasi: »Za križ, častni in zlato svobodo!« To geslo je vodilo tudi v zadnjem boju proti turškim tlačiteljem junaške Srbe in Bolgare in ves Balkan so hoteli vzeti zakletemu sovražniku krščanstva.

Tudi laški škof Bonomelli je to povdaril v neki izjavi ter rekel, da ga veseli, da bode enkrat vendar izginil Turke iz Evrope, kjer se valja že toliko stoletij v sramoto vsega krščanskega sveta. To je izrekel škof Bonomelli kot goreč katoličan, kateremu je ljubši, da se sveti pravoslavni križ na stolpih v Carigradu kot pa truški polumesec.

Med Nemci nismo opazili te želje, to je že treba priznati. Tudi glasilo krščansko-socialne stranke »Reichspost« v tem oziru ne dela izjeme. Tudi ta list je pisal skoro vedno bolj ugodno za Turke kot za kristjanske naše brate, kar na noben način ne more biti prav.

Z verskega stališča tega nikakor ni mogoče opravičiti, tudi če bi se dalo s političnega. Toda tudi s političnega se ne da ta stvar podpreti, torej sti tu kar naenkrat dve napaki, ki ju je zakrivilo z »Reichspost« skoro vse nemško katoličko časopisje. Ako niso marali za Srbe in Bolgare, ker so Slovani, bi morali v njih videti vsaj bojevnika za krščansko kulturo. Tega pač ne more nikdo utajiti, da so ravno ta plemena žrtvovala za krščansko stvar mnogo več kot vsi moderni prekučuh in širokoustniki, ki večkrat za raznimi načeli iščejo le osebnih koristi.

In danes, po končanih bojih? Danes to razmerje še vedno ni postal boljše in nemško časopisje svojih antipatijs do pravoslavnih Slovanov prav nič ne prikriva. Ta stvar pa ni tako postranska kot bi si kdo mislil, kajti kadar je znano, je bilo že večkrat načeto vprašanje o združitvi vzhodnih pravoslavnih kristjanov z rimske cerkви.

Marsikateri poskus se je seveda že ponesrečil in marsikateri se tudi še

bo. To vprašanje je pač tako, da se ne bode dalo rešiti kar čez noč. Katoliška cerkev ima res med Bolgari in pr. že precej trdna tla in tudi v Srbiji ima nekaj opore, a vse to še ni dosti. Veliko večji vpliv ima tamkaj pravoslavna Rusija, ker ona stori mnogo za one ljudi in jih podpira v boju proti Turkom. Od naše strani so morda Srbi in Bolgari svoj čas pričakovali več podporo in to bi bilo tudi v verskem oziru vplivalo ugodno na te narode. A namesto podpore so dobili Srbi in Bolgari v zadnjem času ravno od nemških katoliških listov najhujše brče. Namesto da bi se listi krščansko socijalne stranke veselili zmag krščanstva, je »katoliški (?) »Kikeriki« na Dunaju bolj ostudno napadal pravoslavne srbske in bolgarske bojevниke kot najhujši judovski listi. S tem seveda niso pridobili neene duše, ne enega srca.

Ta čisto protikrščanska gonja gotovo ne bo koristila delu onih mož, ki z ljubezni in trudem delajo na to, da bi tudi pravoslavni kristjani prišli pod rimskega pastirja. Ta gonja je Srbe in Bolgare naravnost odgnala od Rima in jih odganja še vedno. Versko je ta stvar bila strahovite škode. Namesto podpirati krščanske težnje na Balkanu in pridobiti razkolnike za katolicizem, so nekateri listi igrali ravno nasprotno in s tem škodovali katoliški stvari. Manj načel in več krščanske ljubezni, to nam bodi merilo tudi v takih prepornih zadevah.

Davek na žganje

Da pri nas ni ravno lahko vladati, to so spoznali že stari ljudje, že naši prednameci. Ne le cela truma narodnosti, tudi cela vrsta strank otežuje zakonodajno in politično delo, ker vsakdo vleče na svojo stran in vsak gleda le na svoj dobiček. Dostikrat pa še to ni merodajno, ampak razni voditelji prav demagoško iščejo le svojih osebnih koristi. Ako tedaj pride kak pameten predlog od te ali one strani na politični dnevni red v našem dunajskem parlamentu, potem se stranke prvo poprašajo, ali bo ta stvar kaj nesla. Ako ne, potem so »načelno« proti, brez ozira na morebitno korist dotičnega predloga za splošnost. Take razmere vladajo v naši zbornici tudi danes in ako kaka zadeva zagleda srečno kot zakon beli dan, se je zahvaliti večkrat bolj golemu slučaju kot pa dobrí volji parlamenta.

Podobno je sedaj z davkom na žganje. Davek na žganje spada med nove davke »malega finančnega načrta« in pravzaprav ne more zadeti nikogar, ako sam noč. Od sedaj naprej bode na liter alkohola 50 vinarjev davka več in na »štamper« bo prišlo tako 1–2 vinarja več kot sedaj. Da bode ta davek plačevalo največ ljudstvo nižjih slojev, to je res, ker v visokih krogih navadnega šnopsa ne pijejo. Toda kot rečeno,

ta davek si lahko človek naloži – ali pa ne. Tu bi se moral pač na drug način kaj storiti proti tej kugi, ki v nekaterih krajih tudi po slovenskih tleh žalibog le preveč razsaja. Tu je treba intenzivnega protalkoholnega dela, potem bo žganje izginilo iz naših vrst in znjim tudi žganjarski davek.

V glasilih socijalnih demokratov beremo te dni prav hude in strupene napade na vlado, češ, da je sedaj podražila ubogim siromakom njih ljubi šnepček. Ta krik kaže pač, da imajo demokratje dosti takih sodrugov v svoji tovaršiji, ker se tako postavlja zahteve. Navadno so demokratje oznanjevali »urbi et orbi«, da so oni absolutni in načelnji abstinentje, sedaj pa taka skrb za žgano pijačo! Mislimo, da bi bilo bolj pametno, da bi skušali delovati na to, da bi izginilo žganjepitje iz dežavskih vrst, kjer je žalibog najbolj vdomačeno. Potem bo izginila vsaka potreba po žganju in izginile bodo tudi tovarne in tvrdke, ki se pečajo iz izdelovanjem tega strupa. A zdi se, da je demokratom ravno prav, da se žganje nekoliko podraži, da imajo oni zopet nekako oporo pri svojih volilcih. Res žalostno, da se na tak način demagogija vdomačuje namesto prave gospodarske politike.

Da država išče in tudi mora iskati novih davkov, ako se pojavijo nove potrebe, to je pač jasno. Ako jih že naloži na to in ono koristno stvar, potem mislimo, da je še bolj prav, ako obdači stvari, ki so že same ob sebi škodljive. Znano je da imamo visok davek na sladkor, na meso itd. to so stvari, ki so za življenje potrebne, koristne. Ako je tedaj to obdačeno, zakaj bi ne bilo žganje. Kdor je tako neumen, da ga hoče na vsak način imeti, naj ga tudi plača. Potrebno pa ni za nikogar. Zato pravzaprav ne moremo državi očitati ničesar, da je sedaj pritisnila zopet na »ljubišnega šnepčeka, ker s tem ni obdačila nič takega, kar bi bilo za življenje neobhodno potrebno. Zato pa tudi kričanje raznih rudečih glasil nima res prav nobene podlage in ni nič drugega kot pesek v oči za volilce. Sicer pa tudi ni pričakovati, da bi kedaj socijalni demokratje spregovorili v parlamentu kako odločno besedo, ker njih poslanci so najbolj vezani na tistih 20 K, ki jih kot poslanci dobijo. Ako bi prišlo kedaj do kakih krize ali razpusta državnega zborja, potem so ravno rudeči kolovodje najbolj na suhem. Zato pa kričijo le kadar jih nikdo ne sliši, za ljudstvo je tudi kričanje zadosti po njih mnemu.

Naše mnenje je, da stvar zahteva malo bolj resne besede. **Želeti bi bilo, da bi se ravnod sedaj, ko pride novi davek na žganje, s posebnim povdarkom pokazalo na njegovo škodljivost** in tako obvarovalo ljudstvo pred sedanjo in bodočo nezgodo. Na ta način bodemo mi od novih davkov gotovo imeli prav izdatne dobičke in v skrinji se bodo množile

desetice, ki bi drugače izginile v frakelj. Vsakdo izmed naše srede naj sklene, da ne bo davka na žganje nikdar plačal, to bo gotovo eden najizdatnejših protestov, kar smo jih Slovenci sklenili.

O kameleoni.

(Z dežele.)

Torej kameleoni! Lepe živalice so te, kakor sem bral svoje dni v knjigi »Živali v podobah«. Pa tudi o političnih kameleonih sem čital že pred nekaj leti v »Primorskem listu«. Zato pa ni opis kameleona v zadnjem »Novem času« za me nikaka novost! Pač pa je novost »N. C.« trditev: »S tako kameleonovo naturo se producira sedaj tudi stara struja v svojih glasilih«. Gigg! Le smešni ne bodite! Saj so resni časi! Pri stari struji S. L. S. iščete kameleonov!? Ste pa podobni onemu, ki je iskal kobilo v dolini, čeravno je vedel, da je ni tam. Saj vam je znana tista pravljica! Kameleone najdete tam, kjer so, namreč v novi struji. Dokažemo vam brez posebnih težkoč, da so v novi struji, če hočete že imeti tak pridevek, s par izjemami, sami kameleoni. Še celo vaš najnovješi svetovalec, Trikatraka, se težko izreže (ali ga niste videli na trg sv. Andreja, kako se je držal), če ga ne reši izgovor, da je čakal »Žefac« in »Zanuta«, ki sta imela priti z bovškim avtomobilom v Gorico! Mar ni sešavljen na vaša struja iz samih kameleonov? Ne kotiček, gospodje, skladisce, skladisce morate preskrbeti za Vaše kameleone! Hočete li zgodovino? Ali se ni celo vaše novostrujarsko vodstvo, izjemši par članov, — no ti so tem bolj odgovorni za sedanje žalostne razmere — kar črez noč pokameleonilo? Gigg! Ali se ne spominjate več, kako sta morala »Gorica« in »Prim. list« pred leti zagovarjati g. poslanca Fona, takratnega kandidata? Ali niso bili člani vodstva — izjemši omenjene — do zadnjega časa trdnih pristaši dr. Gregorčiča? In sedaj so njegovi nasprotniki, čeravno ne vedo pravzaprav niti zakaj?

Pravite, da je dr. Gregorčič nepočustljiv, da ne pusti do sebe. To je ravno hvalevredno! Kot voditelj je odgovoren on za vse. Zato je tudi previden in pri vsej previdnosti Vam ne more ustreči. Radoveden sem, kako bodo vodili novostrujarsko barko vaši trikatrakarji!

Pa povejte odkritosrčno, bi li ravnal dr. Brecelj, če bi bil na površju, drugače kot dr. Gregorčič? Poznam obo. Dr. Brecelj bi Vas še le mojstril! Saj vas ima že sedaj na vrvici, ko nič ni! Kdo je predlagal na vašem zaupnem shodu člane izvrševalnega odbora? Čigavi podrepniki so ti? Ali se je upal kdo izmed vas ugovarjati dr. Brecelju? Čigava lista je obveljala? Ve-

ste dobro, da je sam g. poslanec Fon že tožil o nestrpnosti dr. Breclja! Naj vam pove: Kje in kdaj!

Povejte, kako delajo voditelji ker štejete to dr. Gregorčiču v zlo — na Kranjskem in drugod? Tam še le je absolutizem! — Zato je pa tem bolj pomilovanja vredno, da se goriška nova struja v svojem »N. Č.« in »Slovenec«, čeravno si oba prisvajata prevorstvo na katoličanstvo, drzne ob vsaki priliki napadati in blatiti dr. Gregorčiča, ki ni še nikdar dosedaj izdal koristi goriških Slovencev, in ki je tudi kot duhovnik neomadeževan! Naravnost zlobno pa je, da si »N. Č.« upa primerjati dr. Gregorčiča z dr. Tumo! Trikatrakarji! Dr. Tuma je Kranjc, dr. Gregorčič pa — Goričan. Če ste pa res tako načelni in katoliški, kakor se kažete — sicer je prav kameleonsko — bi morali spoštovati dr. Gregorčičev stan, če Vam je že njegova oseba tako na poti, ali kakor se je dr. Breclj izrazil: »tista velika skala!«

Gg.! Preglejte, kdaj je naš »Primorski list« napadal in blatil dr. Kreka, dr. Šušteršiča in druge voditelje? Nikdar, ker ni vajen pljuvati v lastno skledo. Pač pa delate to vi v »N. Č.« in »Slovencu!« Gg.! Po tej poti ne pride te do cilja! Vedite, da greste nizdol! Če hočete sploh še kaj doseči ozir, ohraniti, morate postati še enkrat kameleoni in vrniti se z zgremene na pravo pot, spriznjiti se morate s staro strugo S. L. S. ter sprevideti, da so kranjske razmere za Kranjsko, goriške pa za Goriško!

Ivanov.

Politični pregled.

Parlamentarni položaj.

Komaj je ponehala rusinska obstrukcija v poslanski zbornici, že se pojavlja na obzoru ostrejšega od češke strani. Češki narodni socialci in agrarci so izjavili, da jim je že minilo potrpljenje in so napovedali sedanjemu kabinetu hud boj za vstopavitev ustavnega stanja na Češkem. Doslej niso Čehi obstruirali le z ozirom na državne uradnike, kajih službena pragmatika je odvisna od rešitve malega finančnega načrta. Čehi zahtevajo odpravo komisarijata na Češkem ter razpis deželnozborskih volitev, s čimur bo prepričeno Čehom samim, da potlačijo nemško obstrukcijo na Češkem. Vlada bo v veliki zadregi, ako se ne sporazume s Čehi, kajti v spomladanskem zasedanju bo imel državni zbor dovoliti nove vojaške kredite, ki kot po navadi zahtevajo dobro razpoloženje parlamenta.

Državni zbor.

Poslanska zbornica je v torek nadaljevala in včeraj končala podrobno razpravo o drugem delu predloga glede reforme osebnodohodninskega davka. Prihodnja seja poslanske zbornice bode dne 10. t. m. in sicer zaradi tega, ker je za jutri sklican gališki deželni zbor. V prihodnji seji poslanske zbornice se bo vršilo glasovanje o osebnodohodninski predlogi, nakar pride na vrsto predloga glede preokazov deželam.

Deželnozborske volitve na Kranjskem.

V pond. so se pričele na Kranjskem deželnozborske volitve. Volila je včeraj splošna kurija. Izid volitev je sledeci: V vseh volivnih okrajih na deželi so zmagali kandidatje S. L. S. V volivnem okraju mesta Ljubljana pa je potrebna ožja volitev med kandidatom S. L. S. Kregarjem in liberalcem Turkom. Razmerje glasov v Ljubljani je sledenje: Josip Turk 2684, Ivan Kregar 1526, socialist Ethbin Kristan 842, Nemec Brandt 444, razcepljenih glasov 16.

Gosposka zbornica proti Trstu kot sedež italijanske pravne fakultete.

V dunajskih parlamentarnih krogih se zatrjuje, da bi gosposka zbornica

tudi v slučaju, da bi poslanska zbornica glasovala za Trst kot sedež italijanske pravne fakultete, zavzemala poslanski zbornici nasprotno stališče.

Mornarica v delegacijah.

V torek je podal poveljnik vojne mornarice admiral Haus svoj ekspozé, iz katerega je posneti, da se zahtevajo za spopolnitve naše vojne mornarice še ogromne svote denarja. Opozicija je ekspozé ostro kritizirala, češ da Avstrija ni nikaka velesila na morju.

Hochenburger lahno pograjan.

Justični odsek je v petek končal debato glede Hochenburgerja in sprejel rezolucijo, da je znani Hochenburgerjev odlok s katerim je posegel v razsodbo favoritenskega sodišča, pomenjal prekoračenje ministrovih pravic in da pričakuje, da bo ta pravica v bodoče ostala omejena na obliko razsodb.

Vlada proti lex Kolisko.

»Deutsche Arbeiterkorrespondenz« poroča, da je vlada izjavila, da takozvane lex Kolisko ne perdroži v sankcijo. Naučni minister Hussarek je izjavil, da so na nekaterih šolah na Dunaju potrebne češke paralelke nižjih razredov ljudskih šol.

Vprašanje tržaške davkarije.

Pred časom smo javili, da je vlada sklenila odvzet tržaški mestni občini tržaške davčne agende, ker so se godile slovenskim davkoplačevalcem v narednem oziru velike krivice. Sedaj se je pa finačno ministerstvo premislilo ter namerava še nadalje pustiti davčne agende tržaški mestni občini. Ta sklep utemeljuje ministerstvo s prevelikimi stroški, ki so zvezani s prevzetjem tržaške davkarije. Ta vladin korak se z različnih strani različno komentira. — Vsekako pa so Slovenci hudo zadeti, če se ne bode pri tem uradu upoštevala narodna enakopravnost.

Skerlecz imenovan za bana.

Uradni list poroča, da je cesar z najvišjim odlokom z dne 27. novembra odpoklical bar. Skerlecz z mesta kot komisar ter ga imenoval za bana Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Novi hrv. ban je bil v torek od cesarja v Schönbrunn zaprisezen. Ceremoniji sta prisostvovala ogrski ministerski predsednik grof Tisza in grof Esterhazy.

Volitve v hrvaški sabor.

Posebna izdaja hrvaškega uradnega lista razpisuje volitve v sabor 16.; ožje volitve bodo 17. t. m. Sabor se sesame 27. t. m. Policia je zopet dovolila kolportažo in odpravila preventivno cenzuro.

Zopet škandal v Italiji.

Veliko poslancev bivše italijanske poslanske zbornice je osumljeno, da so se o priliku vprašanja o državnem monopolu glede življenskega zavarovanja dali od zavarovalnih družb podkupiti.

Protiavstrijske demonstracije v Italiji.

Rimski vseučiliški dijaki so imeli na univerzi zborovanje, na katerem so protestirali proti dogodkom v Gradeu in so govorili proti trozvezi. Sklenili so prirediti protiavstrijsko demonstracijo. V Livornu je prišlo tudi do protiavstrijskih demonstracij. Posegla je vmes policia, ki je arretirala več oseb.

Car Ferdinand

Se je vrnil 30. m. nazaj v Sofijo. »Sofijski Dnevnik« poroča, da je bolgarski prestolonaslednik Boris izjavil, da so očeta in njega poročila o Ferdinandovem odstopu presenetila in da njegov oče ni nikdar niti mislil na to, da v nemirnih časih Bolgarijo zapusti. Agence Télegraphique Bulgare izvaja, da general Jauffre ne more imeti v rokah besedila Ferdinandovega ukaza generalu Savovu za napad na Grke in Srbe 29. junija, ker se to povelje ni nikdar izdalo.

Odkritje oficirske zarote v Sofiji.

Iz Sofije je došlo v Belgrad nujno poročilo, da je razkrila policija veliko oficirske zarote proti kralju Ferdinandu. Zarota je bila sklenjena takoj po odhodu kralja Ferdinanda iz Bolgarske. Zarotniki so hoteli kralja Ferdinanda in njegovo rodbino prisiliti, da takoj zapuste za vedno Bolgarsko. Več oficirjev je bilo že aretriranih, a policija ne more zvedeti od njih ničesar natančnega.

Rusija proti nemški vojaški misiji v Turčiji.

Ruski diplomatični krogi izjavljajo, da Rusija nikakor ne more privoliti v to, da bi bil nemški general Liemann načelnik nemške vojaške misije, poveljnik v Carigradu. Rusija se že pogaja s Francijo in Anglijo, da bi se tudi onidve pridružile ruskemu koraku. Če se ji ne posreči tega doseči, hoče nastopati samostojno. Zlasti Rusija ne more dovoliti, da bi se Bospor še bolj utrdil, ker bi se s tem ruska vojaška pozicija še bolj poslabšala.

Vprašanje vladarstva v Albaniji.

Velesile nameravajo princa Wieda za albanskega vladarja še imenovati, ko določijo, če postane Alanbija kneževina ali kraljestvo. Albanci žele kralja nekatere velesile pa sodijo, da je kraljevski naslov previšok za deželo, ki šteje le do 2 milijona prebivalcev.

Darovi.

Za »Slovensko sirotišče«:

Nekdo iz Kala 50 K; za prodano čepico 2 K; Jože Žbogar 40 v; Ludvik Mihelj 20 vin.; Anton Marvin 1 K; Družina Makuc-ova 1 K 50 vin.; Josip Marušič, trgovec 1 K, Franc Ivanič, c. kr. kurat v pok. 1 K; gospa Pordon 1 kg sladčic; I. Bauman, zavojček sladčic; Jakob Šuligoj urar, uro budilko v vrednosti 7 K; Kožner in Drobnič, raznih šolskih potrebščin in podobic.

Omizje pri preč. g. župniku Primoziju v Prvačini praznuje god sv. Andreja na predlog preč. g. župnika Remec-a v proslavo 65.-letnice Njega Vel. cesarja Franca Jožefa I. 40 K.

Za sklad »Slovenskega sirotišča«:

P. n. gg. v Ložicah (žup. Anhovo): A. Mugerl 1 K; Mar. Gabrijelčič 40 v; I. Medvešček 40 v, F. Legiša 50 v, L. Berdon 20 v, A. Berdon 40 v, I. Gabrijelčič 40 v, Kat. Gabrijelčič 80 v, A. Gabrijelčič 40 v, M. Gabrijelčič 1 K, A. Gabrijelčič 1 K, Jos. Gabrijelčič 10 v, M. Žbogar 50 v, A. Bajt 40 A. Debenjak 20 v, I. Berdon 20 v, I. Kodelja 40 v, V. Perfeta 20 v, M. Perfeta 40 v, Iv. Gabrijelčič 40 v, I. Krašek 40 v; v Gorenjem polju: I. Koršič 1 K, I. Stanič 40 v, Josipina Medvešček 40 v, A. Goljevšček 20 v, A. Tinta 20 v, A. Goljevšček 20 v, A. Bevčer 60 v, M. Stanič 20 v, P. Tinta 40 v, M. Pušnar 10 v, I. Mavrič 20 v, Fr. Žbogar 10 v, A. Goljevšček 50 v, R. Mavrič 20 v, I. Šoligoj 40 v, A. Jelušek 40, M. Gabrijelčič 40 v, I. Gabrijelčič 40 v, A. Stanič 20 v, Ivana Goljevšček 20 v, Št. Tinta 20 v.

(Dalje prih.)

V Cerovem Gor. se je nabralo 29 K 90 vinarjev.

Domače in razne vesti.

Duhovske vesti. Za župnijo Roče je bil investiran č. gosp. Fr. Klopčič, župnik na Bukovem. — Za župnega upravitelja na Bukovo pride č. gosp. Anton Rutar, kaplan v Tolminu. Za prvega tolminskega kaplana pride č. g. Makuz iz Komna.

Imenovanje. Učiteljica - voditeljica ženske obrtne šole društva »Šolski Dom« v Gorici, gospodična Ema Arko,

je imenovana za državno strokovno učiteljico ter prideljena zavodu, na katerem že zdaj poučuje. S tem je ohranjena obrtni šoli izvrstna učna moč, ki deluje na njej, odkar šola obstoji. — Čestitamo!

Umrl je v Posilippu blizu Neapelja jezuit č. o. Anton Pavissich. Pokojnik je bil jako učen mož in izvrsten cerkveni govornik. Bival je okolo 1. 1893 tudi v Gorici v jezuitskem samostanu, kjer je bil takrat vodja bogoslovnih študij v tem zavodu. Njegove postne cerkvene govore v goriški stolni cerkvi je vse občudovalo. Rojen je bil v Splitu dne 13. junija 1851. Svetila mu večna luč!

Novostrujarska otročija se zrcali prav jasno v njih otroče prisluhnjenih trditvah, da dr. Gregorčič ni več na čelu S. L. S. Kdo pa je če ni on? Kdaj se je dr. Gregorčič tej svoji časti in načeli odpovedal biti predsednik in načelnik S. L. S.? **O vsem tem ni znano ničesar niti Goričanom**, kaj šele širnemu svetu, kakor to črkajo gospodje okoli »Novega Časa«. Kendar bode dr. Gregorčič odložil svojo čast kot predsednik S. L. S., bo to gotovo javno naznani, ker ni njegova navada, da bi storil kaj takega na skrivnem. Lepa poročja predznosti pa je potrebna, da si kdo upa pisati tako kot piše »Novi Čas«, ko dobro ve, da obstaja še starl odbor S. L. S. pod načelstvom dr. Gregorčiča. Če hočejo novostrujarji igrati vojake in so si ustanovili samostojno-stranko, je to čisto njih stvar, zaradi tega stare strančka ni izginila, kakor bi novočasarji radi. S kako pravico imenujejo novostrujarji svoje zborovanje shod S. L. S., «ega še danes ne ve nihče. Kdo ima pravico sklicavati zborovanja S. L. S.? Menita kot povsod pač edino le predsednik, ki je dr. Gregorčič. Ker on ni sklical to pot nikakega zborovanja S. L. S., se tudi tako zborovanje omenjene stranke ni moglo vršiti — vršilo se je le zborovanje nezadovoljnih novostrujarjev, ki so izstopili iz S. L. S., s katero niso imeli kakor je iz tega razvidno več nujnega opravka.

Predrzne trditve »Novega Časa« cveto še vedno kot mušje gobe po dežju. Še vedno si upajo ti gospodje Langat, da smo mi kedaj »smešili in napadali na moč treznostno gibanje. — Kendar, v kateri številki je kateri izmed naših listov »na moč« napadal treznostno gibanje, tega novostrujarski listi še vedno ni prinesel. Naj vendar pride na dan s tisto številko, kjer smo »na moč« napadali treznostno gibanje! Za kaj se boji »Novi Čas« na dan s tistimi številkami, kjer smo mi nastopili za pisanjevanje, kakor je lagal »Novi Čas« še pred kratkim. Toliko načelnega poguma pa bodo vendar imeli gospodje, da prineso tiste natančne podatke! Kaj kameleonio okoli sebe, dokaze naj prineso, ne le praznih besed brez podlage. Le pogumno na dan, gotovo jih ne bo nihče pojedel.

Trikatrkarstvo pri »Novem Času« rodi že čudne sadove. Vse mogoče in nemogoče stvari so ti gospodje že iztaknili in sedaj so zagledali tudi — kameleona, o katerem podajajo kako lepo in čedno razlaglo, da se ljudem kaže zdaj v eni zdaj v drugi barvi, kakor se mu ravno poljubi. V primeri s trikatrkarstvom je ta študija o kameleonusu res nekak napredek, če se novostrujarji te besede preveč ne bojijo. Kje živi ta zver kameleonska, ki je nekoliko podobna kuščarju, so tudi povedali gospodje z načeli, kar se tiče pa političnih kameleonov so se pa za enkrat urezali prav temeljito. Ne drugod — v svojih ožjih vrstah naj nekoliko pobrskajo v tem oziru in tam bodo našli več ljudi, ki so hoteli nekdaj veljati za take, danes pa hočejo veljati za drugačne. Mislimo, da gospodje ne želijo v tem oziru nobenega širšega komentarja, s katerim jim sicer lahko postrežemo kakor

hitro jim bo draga. Tista historija o maslu na glavi je še danes poučna!

Popravek. Pri objavi imen učiteljev, ki so napravili usposobljenostni izpit se je urinila neljuba pomota. Tam stoji amreč, da je napravil izpit g. Andrej M a r e g a , kar se mora glasiti Andrej M a r c o l a .

Intronizacija poreško-puljskega škofa v Pulju. Na Marijin praznik dne 8. decembra se bo vršila v puljski stolnici slovesna intronizacija poreško-puljskega škofa dr. Pederzollija. Za prevoz iz Poreča v Pulj bo dala vojna mornarica cerkvenemu knezu vojno ladjo »Panther« na razpolago. V ta namen bo odplula vojna ladja »Panther« v nedeljo dne 7. decembra zjutraj iz Trsta v Poreč, kjer se bo novi škof ukrat. Potem bo odplul »Panther« s cerkvenim knezom na krovu proti Pulju. Dospevši v Pulj, se bo vojna ladja usidrala pri molu »Elisabeth«, kjer se bo škof izkral. Nato se vrši oficijelni pozdrav od strani cerkvene, vojaške in političnih oblastej. Po končanem oficijelne pozdravu se poda cerkveni knez v hotel »Riviera«, kjer bo stanoval v takozvanih knežjih prostorih. V ponedeljek dne 8. decembra se pelje novi škof v cerkvico Žalostne Matere božje. Od tu se poda v procesiji v stolnico, kjer se bo vršila na slovesen način intronizacija ob navzočnosti cerkvenih, vojaških in političnih funkcionarjev. Prihod cerkvenega kneza bo imel po njegovi lastni želji izključno in strogo le cerkveni značaj.

Pasivna rezistence poštnih uslužencev. Na Dunaju se zagotavlja, da poštni in carinski uslužbenci po celi Avstriji prično s pasivno rezistenco zadnji čas 10. t. m. Drugi državni uslužbenci bodo to gibanje podpirali, da pošto s pošiljtvami dotočne dneve kolikor mogoče obremene.

Stanje knezonadškafo Kahn, ki se je svoj čas odpovedal celovški nadškofiji, se je tako poslabšalo. Dr. Kahn je sedaj v samostanu Tanzenberg, ker se mu je um omračil. Zadnje dni je pa njegovo zdravje vidno opešalo.

50-letnica našega prestolonaslednika. Dne 18. t. m. bo praznoval nadvojvoda Franc Ferdinand svoj 50. rojstni dan. Slavnost bo imela čisto domač značaj in se bo vršila v družinskem krogu na gradu Konopišt. Kakor je znano bo isti dan naš cesar star ravno 1000 mesecov, kar je še bolj redek jubilej.

Naš cesar prvič na lovnu. Iz cesarskega arhiva so objavili nekateri listi domačo nalogu, v kateri je l. 1843 naš cesar opisal sam svoj prvi lov na divje koze. To nalogu mu je gotovo dal njegov domači učitelj in takratni 13-letni princ pripoveduje med drugim to-le: »Ž mojega prostora nisem mogel videti nobenega drugega loveca. Celo uro smo morali čakati, jaz sem željno gledal na bližnji hrib, toda nič se ni videlo. Končno je zadonelo vriskanje gonjačev, ki je odmevalo od roba do roba«. Nato pripoveduje cesar, kako je prišlo sedem divjih koz, ki pa so hitro zopet izgile v šumi. Med tem je počil strel v bližini in kmalu je nekaj zašumelo po grmovju. Bila je divja koza. Cesar piše dalje: »Sprožil sem in zadel sem jo v prednjo nogo. Zadeta je padla v jarek. Moje veselje je bilo velikansko, tako da sem postal skoro preglasen in da sem niti mislil nato, ad lahko pride še katera. Lovec mi je potem zataknil smrekovo vejico za klobuk v znamenje, da sem vstrelil divjo kozo. Take zelene klobuke nosijo vsi loveci, ker belkasti klobuki divje koze plašijo in preganja jo«. Vsega skupaj je bilo na lovnu takrat devet lovev in vobili so bili 5 divjih koz, kar se je cesarju zdelo jako male na devet mož, kakor pravi v svoji ralogi ob koncu.

Hrvaška imena. Izšla je vladna načrta, da se imajo imena mest in tr-

gov na Hrvaškem glasiti odslej izključno hrvaško.

Srbo-hrvaščina v konzularni akademiji. S tekočim letom je bila sprejeta v učni načrt konzularne akademije tudi srbo-hrvaščina. Novi kurz vsebuje tri letnike. Poučeval bo redni javni profesor filologije na dunajskem vseučilišču, dr. Milan Reštar.

Subvencija za tovorne avtomobile, ki so za vojno porabni. Vojna uprava je pripravljena pod gotovimi pogoji prispevati k nabavnim stroškom tovornih avtomobilov, ki stane 26.500 kron, z dneskom 10.000 kron za vsak tak avtomobil. V mirnem času se vrhu tega plača še po 40 kron za vsak dan porabe takega avtomobila. Vsi tozadenvni pogoji ter vsa potrebna podrobna in natančna pojasnila so razvidna iz takozvanih »določb«, ki so izšle v normalnem naredbenem listu (Normalverordnungsbatt). Glede subvencije pa se je obrniti na: K. k. Automobil-Versuchsabteilung in Wien, VI., Gumpendorferstrasse 1.

Stare gozdne poti so javne. To razsodbo je izreklo upravno sodišče v neki pravdi, ki je tudi za naše ljudstvo zanimiva. Nekov veleposestnik je imel lep gozd in po tistem gozdu je peljala že kakih 70 let pot, ki sicer ni bila javna, a tudi nikoli preklicana. Posestnik je sedaj hotel pot zapreti, češ, da on ni nikoli dovolil iste poti, a vpravno sodišče je izreklo, da je ukljub temu pot javnega značaja in je nima on več pravice zagraditi.

Slepjarji s svinjskim mesom. V Budimpešti so prišli na sled veliki carinski sleparji, kateri je stal na čelu nekove mestni msar. Da ni bilo treba plačevati od zaklanih praseta pri uvozu v mesto užitnine, si je dal mesar napraviti mrtvaški voz kot za pogrebe in v tem vozu je potem nemoteno več časa prevažal kontrabant zaklane prešice.

Odlikanje poslanika Ugrona. — Kralj Peter je sprejel avstrijskega poslanika Ugrona v poslovilni avdijenci in mu podelil veliki križeč reda sv. Save.

»Dajte nam nazaj usmiljenke v bolnišnice!« Ta klic gre danes po Francoskem in razna okrožja v peticijah nujno prosijo, da se jim dovoli v bolnišnice zopet vpeljati usmiljenke. Okraj Grenoble je že pred kratkim postal tako peticijo z 11.000 podpis na vlado. V okrožju Montmartre v Parizu pa so imeli socialnodemokratični delavci velikanski shod, kjer so odločno zahtevali od vlade, da naj v javnih bolnišnicah zopet nastavi usmiljenke, češ, te strežejo delavcem z isto ljubeznijo, kakor bogatinom. Bogatini se zdravijo v sanatorijih in ker dobro plačajo, se jim tudi dobro streže. Delavci ne morejo plačati, zato se pa po bolnišnicah z njimi od strani strežnikov in strežnic grdrovna. Res je: Samo ena ljubezen je, ki vse premore in ta je krščanska.

Socialni demokratje in vera. Že otrokom, ki obiskujejo šolo, je znano, da so socialni demokratje poleg liberalcev najstrupenejši nasprotniki vere. To so že cpetovano dokazali. Letos so imeli, in sicer pred kratkim, rdečkarji strankarski shod v Jeni na Nemškem. Ob sklepu shoda so imeli posebno zborovanje, na katerem so sklenili pozvati sodeluge, naj prično izstopati iz katoliške cerkve. In res so se še isti večer priglasili 103 sodeluge. In potem se drzno lagati rdečkarji po svojem časopisu, da jim je vera zasebna stvar posameznika. Če pa delavec obiskuje cerkev in prejema sv. zakramente, nima miru pred temi brezverci. V naših krajih je še mnogo poštenih, katoliško mislečih delavcev samo zaradi tega pri socialnih demokratih, ker so tudi drugi zraven. Dandanes velja pravilo: Za katoliškega delavca v socialni demokraciji ni prostora!

Lov na tigra so imeli, pa ne na Štajerskem ampak na Francoskem. Za neko kinematografično predstavo so rabili par tigrov, katerih eden jo je pobiral iz kletke in začel divjati po okolici. Cela vrsta lovev se je spustila za poglego zverino, a brez uspeha. Prebivalci so v velikem strahu, ker se ne ve, kam se je tiger obrnil.

Razstava v trgovini J. Medved v Gorici. Tekajšnji podjetnik g. J. Medved priredil je pretečeno nedeljo v svojih velikanskih prostorih razstavo, ki je obstajala iz blaga, ki ga ima v zalogi omenjeno podjetje. Na razstavi imeli smo priliko videti velikansko izberbo oblačilnega blaga tako za gospode, gospode in nedorasle. Cene, ki so bile razvidne na različnih oblekah, pričale so, da nudi podjetje tudi v sedanjem težkem denarnem času nabaviti si oblačilo za primerno malo denarja. Kakor smo izvedeli od podjetnika samega, bude omenjena rastava slavna občinstvu prosta na ogled skozi cel mesec december. Za prihodnjo nedeljo bode razstava izdatno razširjena s tem, da se razpostavijo novi oddelki podjetja.

Listnica uprave: Gosp. Tabaj Alojzij trgovec: Naročnina je plačana do konca tega leta 1913! Gosp. Valentinčič Anton: Denar prejeli. Plačano do konca tega leta 1913! Hvala!

Mestne novice.

Zavodi »Šolskega Doma« priredijo dvojim najrevnejšim učencem in učenkam božičnico tudi letos, kakor prejšnja leta. V ta namen sprejemajo učitelji in učiteljice šolskih zavodov radi darne doneske v blagu ali denaru. Milosrđni prijatelji šolske mladine so naprošeni, naj blage volje cdprejo svoje srce in roko ter podarijo za božične darove, kar morejo. Nabiraleci se izkažejo s pooblastilom držvenega vodstva. Mlodari se izkažejo v javnem listu.

65-letni cesarjev jubilej se je v torek slovesno praznoval v celi državi. V ta namen so bile v pond. razsvetljave. — Tudi naša dežela ni zastala za drugimi. Z dežele nam ravnokar poročajo, da so na mnogih krajih bile res lepe razsvetljave. Topiči so pokali, umetni ognji so šwigali v zrak in veselo pritrkovanje z zvonovi se je razlegalo naokoli. — V Gorici je bila razsvetljava bolj šibka, a to iz vzroka, ker se ni naznanih meščanstvu pravočasno, da se namejava napraviti razsvetljava. Lepo so bila razsvetljena deželna poslopja, nadšk. palača, mestni magistrat in še nekaj drugih hiš. — Ob 7. uri zvečer je priredila mestna godba obhod po mestu. Svetilke so nosili mestni ognjegasci. Godba se je ustavila pred poslopjem c. kr. glavarstva, pred knezonadškofsko palačo in pred stanovanjem goriškega župana. — V torek so imeli razni šolski zavodi sv. maše v spomin 65-letnega vladanja cesarjevega. Po raznih zavodih pa se bodo noči vršile razne patriotične slavnosti. — Vojščko pa nič ne praznuje tega jubileja in danes so vojaki šli na vaje kakor druge navadne dneve. — Raz urednih, šolskih in drugih poslopij in raz cerkvenih stolpov so vihrale zastave. Šole so imele v torek prosti.

8. decembra, t. j. na praznik Brezmadežne bo na Kostanjevici izpostavljen Najsvetejše od 6. ure zjutraj do 6. zvečer. Ob štirih popoldne bo slovenska pridiga, nato ob ugodnem vremenu procesija z Najsvetejšim ter litanijski blagoslovom. Pobožni častnici presv. R. T. so vladivo povabljeni.

Predstojništvo. — m Miklavžev večer v »Slovenskem sirotišču« oziroma v žnjem združenem »Dekliškem zavodu« bo v soboto zvečer. Začetek ob 5. uri. Gojenke »Dekliškega zavoda« napravijo letos prvkrat malim sirotom, ki so v zavodu in drugim šolskim otrokom, ki se povabijo od

zunaj, malo zabavo. Prijatelji našega zavoda, ki bi se hoteli udeležiti, dobrodošli!

Smrtna kosa. V petek ob pol štirih je umrla za neozdravljivo sušico gospica Marija Fajtova, hčerka Andreja Fajta pekovskega mojstra na Korzu. Šla si je iskat zdravja v Italijo, v pondeljek so jo pa pripeljali domov umirat. Pogreb je bil v nedeljo pop. iz hiže žlosti ulica Alvarez 1.

Blagoslovilje nove deželne vojaške bolnišnice. V torek dopoludne ob 10. uri se je vršilo slovesno blagoslovilje nove deželne vojaške bolnišnice, ki leži v novi lepi ulici Adelaide Ristori, ki se odcepila s Tržaške ceste nasproti tovarni Žveplen na levo v polje. Uhod v bolnišnico je bil slavno odet. Vihrale so deželne in cesarske zastave. Ze v ed 10. uro so se jeli zbirati na dvorišču bolnišnice mnogoštevilni odlični vabljenci, katere sta sprejemala štabna vojaška zdravnička dr. Kapper in dr. Deindina. Med navzočimi smo opazili zastopnike vojaških oblasti, potem zastopnike okr. glavarstva, sodnije, davkarije, slovenske, italijanske in nemške gimnazije, realke, ženskega in moškega učiteljišča, pošte, železnice, potem zdravničke, zastopnike veteranskega društva, nadalje so bili navzoči deželni poslanci in vsi deželni odborniki z deželnim glavarjem, mnogi državni poslanci, mestni župan, višji dež. uradniki itd. Prisotne so bile dame odličnih dobrojanstvenikov. Vseh navzočih vabljencev je bilo okoli 200. Razen imenovanih je bila navzoča tudi deputacija vojaščev od vseh v Gorici garnizuirčih branž vojakov z vojaško godbo na čelu. — Ob 10. uri se je pripeljal tržaški namestnik princ Hohenlohe v družbi z nasnestiščenim svetnikom Rebekom. Vojaška godba je zašvirala pri tem cesarsko pesem, katero so navzoči odkriti poslušali. Kmalu nato se je pripeljal raš prevzvani knezonadškof, in po običajnih pozdravih se je začela blagoslovitev bolnišnice in kapele, katero je opravil naš prevzvani knezonadškof ob obilni asistenci duhovščine. V tem času so si vdeleženci ogledovali krasno in v vsakem oziru uzorno sezidano in urejeno bolnišnico. Bolnišnica je razdeljena v tri paviljone, od katerih služi prvi za urad in kuhinjo, drugi za navadne bolnike, tretji pa za nevarne in za bolnike, ki so oboleli na nalezljivih boleznih. Ogledali smo si nekaterе sobe, in reči moramo, da so v vsakem oziru užorne. Vsega poslopja od znotraj si nismo mogli ogledati, ker ležijo bolniki v sobah. — Vseh bolniških postelj je 139 za navadne bolnike, 15 za nevarne in nalezljive bolezni. — Po blagoslovitvi je bral naš prevzvani knezonadškof sv. mašo v lepi kapelici. Med sv. mašo je svirala vojaška godba. Pri sv. maši so sedeli v prvih vrstah tržaški namestnik princ Hohenlohe, korni poveljnik feldcajgmajster Leitner in deželni glavar dr. Faidutti. Za njimi so sedele dame, potem drugi. — Po sv. maši in blagoslovu so se udeleženci podali na dvorišču pred pročelje prve zgradbe, kjer je prečital govor v imenu deželnega odbora deželni glavar dr. Faidutti **samo v nemškem jeziku.** V svojem govoru je najprej pozdravil visoke odlične goste in se je nadalje spominjal s toplimi besedami prejšnjega deželnega odbora, ki je dal sezidati to krasno bolnišnico. Nadalje je izrekel zahvalo vsem, ki so sodelovali pri zgradbi ter jo tako lepo izvršili.

Deželni odbor — je reklo — je nalašč pripravil to slavnost na današnji dan, da s tem pokaže on in celo goriško-gradiščanska dežela neomejeno udanost in zvestobo do našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I., ki ravno danes praznuje svoj 65-letni vladarski jubilej. Prosil je navzočega koratega poveljnika, naj izreče našemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu

v imenu dežele iskreno zahvalo, da je dopustil, da nosi veličastna nova zgradba njegovo ime. H koncu je prosil navzočega cesarskega namestnika, naj sporoči našemu presvitemu cesarju neomejeno udanost in zvestobo prebivalcev goriško-gradiščanske dežele, nakar je pozval navzoče, naj zaklječo trikrat živio na presvitlega cesarja, kar se je tudi navdušeno zgodilo nakar je godba zasvirala cesarsko pesem. Nato je poprijel za besedo cesarski namestnik princ Hohenlohe, ki se je zahvalil deželnemu glavarju za govor in obljudil, da sporoči na Najvišje mesto izraz udanosti goriško-gradiščanskega ljudstva. Potem je rekel med drugim, da goriško-gradiščanska dežela ni mogla na lepši način praznovati 65-letni cesarjev vladarski jubilej kakor ravno z zgradbo te bolnišnice. Prejšnji deželnii odbor, ki je zgradil to samaritansko hišo je umeval želje našega blagega cesarja, ki sedi že 65 let na krmilu naše države v splošni blagor državljanov, ki nam ohranja ljubi mir, ki po očetovsko skrbi za nas. Upam, da tudi sedanji deželnii odbor bo dober naslednik prejšnjega in da bo tudi on skrbel za nove samaritarne naprave.

Potem je govoril še korni poveljnik feldcajgmajster Leitner, ki se je v imenu vojaštva zahvalil deželnemu odboru, ki je zgradil tako lepo bolnišnico in jo izročil vojaštvu. Zahvaljuje se vsemu dobremu in patrijotičnemu ljudstvu goriško-gradiščanske dežele, ki je pripomogla do zgradbe te hiše. Zahvalil se je previšenemu knezonadškofu, da je osebno blegoslovil novo zgradbo in kapelo. Enako se je zahvalil cesarskemu namestniku za osebno navzočnost kakor tudi vsem prisotnim vabljencem. Povdralj je zvestobo našega vojaštva do presvitlega cesarja, ono vojaštvo, ki je za našo ljubljeno domovino pripravljeno vsak čas kri preliti. — S tem je bila slovensost končana in gostje so se razšli kajti bilo je že poldne. — Nova deželna vojaška bolnišnica nosi samonemški napis in sicer: K. u. K. Erzherzog Franz Ferdinand Truppenspital.

m Semenj sv. Andreja se je letos vršil ob najkrasnejšem goriškem vremenu. Lepšega sploh ne premoremo pri današnjih slabih razmerah. Občinstva je bilo cele kupe, toda več je bilo gledalcev kot kupčevalcev, kar pa nekaterim seveda ni po volji. Sicer so taki ljudje, ki jim ni sploh nič po volji in tako jim tudi to ni bilo. Na trgu se je dobito vse, prav vse od lokovškegafovča pa do največje umetnosti sedanjega časa. Domača industrija in obrt sploh ni ravno najzadnjia. Dobri domači noži, foviči, svedri, toples čepovanske volnene nogovice, maje itd., vse to ni kar si budi. Kovači so ponujali svoje izdelke s krikom in vikom, Lahi in šarlatani še bolj. Pravega šarlatana, tistega z rudečko kabo sredi trga, pa letos ni bilo, zato pa so bili trije, širje manjši, ki so imeli razne coprnije in takega spaka na prodaj. Preko Raštelja je šel ljudski tok na stari trg, kjer se ni nič videlo od novih časov. Vse po starem, kakor je sploh po naši deželi še bolj po starem. Ker ga niso videli ljudje na cesti, so popraševali, kje je neki stari trikatraka. V obče zadovoljstvo so zvedeli, da je sedaj v uredništvu »Novega časa«, kjer ima svojo rubriko. Tako je semenj sv. Andreja končal v vsestransko zadovoljnost mestnega in deželanskega občinstva. Ringilspili in barke na suhem prav gotovo ne bodo motile državnega proračuna za bodoče leto, ker so že itak »na suhem«. Pesem o Kranju, ki vinca ne proda, se je razlegala z nočjo iz raznih goriških lokalov kot očiten protest proti dobri vinski kupčiji. In potem hočajo nekateri še konservirano vino!

m Žepni tatovi na semnju sv. Andreja. Žepni tatovi so na dan sv. Andreja okradli več oseb in sicer na ta

način, da so v gnječi prerezali žepe, v katerih se je nahajala listnica. Josipu Furlan iz Prvačine so na ta način ukradli 226 K, Petru Kavčič iz Čiginja 600—700 K in Ferdinandu Bettin iz Vidma 985 lir. O tatovih ni sledil.

m Premeten slepar. V tukajšnje zapore so spravili nekoga Evgena Arnič, kakor pravi sam, iz Ljubljane, ker je izvršil z imenom barona Lewetzow razna sleparstva. Dal si je napraviti v Trstu posetnice z imenom barona Lewetzov ter se izdajal za njegovega tajnika. Na ta način je izvabil od raznih tukajšnjih trgovcev razne predmete v skupni vrednosti okolo 550 K. Arnič si je naročil na glavni pošti vedno pod imenom barona Lewetzow poštni predal, iz katerega je jemal za barona Lewetzowa došlo pošto. Baron Lewetzow se je čudil, ko par dni ni dobil nikakega pisma in naznani stvar. Dva detektiva pa sta ulovila tička ravno, ko je hotel dvigniti pisma iz predala, ter ga spravila v zapore. V zaporih pa se je hotel Arnič obesiti. Paznik pa je to še pravočasno opazil ter mu rešil življene.

m Izginila je v neki trgovini v Gospodski ulici v pondelje popoludne neki osebi zabilježna knjižica (notes), v kateri se je nahajala večja svota denarja. Pošten najditelj naj jo prinese v naše uredništvo, kjer mu je zagotovljena primerna nagrada.

m Spomenik ponesrečenemu poročniku zrakoplovca Petrovics-u so postavili v pond. vojaki-zrakoplovci ob udeležbi vojaških in civilnih dostojevanstvenikov na Velikih Rojah. Te slovesnosti se je udeležil tudi korni poveljnik fcm. baron Leithner.

m Demonstracije učencev. Italijanski učenci srednjih šol v Trstu, Pulju, Kopru in učiteljišča v Gradišču so uprizorili minole dni »štrajk« v prilog laški univerzi v Trstu. Seveda goriški študentje niso hoteli zaostati in so uprizorili v torek ne »štrajk«, ker je bil itak prost dan, marveč demonstracija. Zbral se je teh narodnih »bojevnikov« kakih 150 ob 4.30 uri pop. pri ljudskem vrtu ter so se pomikali proti Travniku s klici na italijansko univerzo v Trstu. Na Travniku pa so jih razpršili redarji in demonstrirajoča mladež je začela bežati po Šolski ulici na Verdijevo tekališče do ulice Contavalle, kjer jo je razpršil drug oddelek redarjev. — Slovenski dijaki so pa smatrali za svojo narodno dolžnost, da napravijo protidemonstracijo. Zbral se jih je kakih '00, ki so peli »Hej Slovenci! in kričali »Živio! Policia je tudi te razgnala. A zbrali so se še enkrat v ul. Sv. Ivana. Od tam so korakali proti Verdijevemu tekališču, kjer jih je policija zopet razgnala. Pri »demonstracijah« je bilo aretiranih več učencev obeh narodnosti, od katerih je bilo 10 kaznovanih na 4 dni zapora. Aretiran je bil tudi ekonom municipija Bassa, ki je dobil 7 dni zapora. — Včeraj zvečer so se te domenstracije ponovile. — Opozarjam dijaštro, naj ne uganja takih nemnost, ker jim zna to mnogo škoditi.

m Porotne obravnave v prih. porotnem zasedanju. V torek 9. t. m. se bo vršila porotna obravnava proti uredniku lista »L'Eco del Litorale« Stefanu, katerega toži deželni svetnik v p. dr. Pettarin zaradi razjaljenja časti potom tiska. Druga obravnava bode 10. t. m. in sicer proti odgovornemu uredniku »Novega časa« Antonu Šinigoju, katerega toži dež. posl. Kovač zaradi razjaljenja časti potom tiska. Naslednji dan, 11. t. m. se bo vršila porotna obravnava proti odgovornemu uredniku »Novega časa« Antonu Šinigoju in proti glavnemu uredniku istega lista Francu Kremžar, ki sta tožena zaradi razjaljenja časti potom tiska. Tožitelj je deželni poslanec Miklavčič. V petek 12. t. m. se bude pričela porotna obravnava pro-

ti osmim razpečevalcem ponarejenega denarja, ki bode trajala več dni.

m Peterino je zamenjal nekdo v pond. pri »Jelenu«. Kje je njegova, izve v naše uredništvo.

m Brivnice v Gorici bodo na praznik Marijinega spočetja v pondeljek zaprte celi dan.

m Služba lekarn. Od 7. do 14. t. m. boste imeli ponočno službo lekarni: Cristofolotti-Gliubich. Ti dve lekarni bodoči v nedeljo in pondeljek (praznik Marijinega spočetja) odprtih tudi popoludne.

Iz goriške okolice.

m Na Trnovem se je obhajal predvečer 65-letnice cesarjeve z velikanskimi kresovi; zvonik je bil razsvetljen — zvonovi so zvonili — topiči pokali in rakete so švigale v zrak. Dne 2. dec. pa se je darovala sv. maša, katere se je udeležila šolska mladina, županstvo in kr. gozdno osobje.

m Steverjan. Ljudskošolska mladina priredi dne 8. t. m. veselico v proslavo 65-letnega vladanja Nj. Veličanstva, cesarja Franca Jožefa I. v prostorih visokorodnega g. barona Tacco ob 3h pop. Vspored: Pozdravni nagovor. Petje. Komel: Mah. Deklamacija. Kufekuplet. Deklamacija. Rajahni nastop. Igra. Sklepni nagovor. Cesarska pesem. Vstopnina 50 h, sedeži I. vrsta 1 K, II. in III. vrsta 60 h, IV. vrsta 40 h. Ker je prebitek namenjen za nakup kipa sv. Alojzija, ki se postavi v vežo pred šolsko sobo, se preplačila hvaležno sprejemajo.

m Zaločah pri Dornbergu je umrl minuli četrtek 15letni Viktor Budin, sinčko g. Ivana Budina, podžupana in obč. tajnika v Dornbergu. Pokopali so ga v soboto pop. Spoštovani družini Budinovi naše sožalje!

m Iz Doberdoba. (Ulom v posojilnico). V noči od 27. na 28. novembra t. l. so dosedaj neznani tatovi ulomili v prostor tuk. kmečke hranilnice in posojilnice. Hranilnica in posojilnica se nahaja v »Občinskem domu« in načelstvo posojilnice je imelo v četrtek, 27. m. m. zvečer sejo in je bilo še ob 11. uri v društveni sobi. Pri vsej stvari je to čudo, da so tatovi popolnoma pri miru pustili blagajno občine Doberdob, ki se nahaja v ravno isti sobi. Blagajno posojilnice so nasilno ulomili. Z železnimi drogi in s svedri so naredili veliko odprtino in odnesli denarja okoli 41 K. Drugi spise so vse razmetali in mnogo tudi raztrgali. Ulom je moral biti težak, kajti blagajna je silno močna in popolnoma železna. Tehta 8 kvintalov. Pri vsej nesreči je bila ta sreča, da so ulomili šimo v času, ko je bilo malo denarja v blagajni, kajti ravno nekaj dni poprej je načelstvo posojilnice odposlalo denar »Goriški zvezci«. Kakor smo zgoraj omenili občinsko blagajno so pri miru pustili, a ravno v tej blagajni se je nahajala večja svota denarja. Blagajna posojilnice je zavarovana proti ulomu, ne pa tako občinska. V »Občinskem domu« ne stanuje namreč nihče, zato so tatovi svoje delo nemoteno izvršili.

m Drugi letosnji jabolčni sad je prinesel v naše uredništvo g. Blažica z malih Roj. Jabolka je cvetela v okt. in sedaj je šlo cvetje v sad. V tem času pač redka prikazen.

Iz aidovskega okraja.

m Šmarjah je umrl župan Gruntar. a Rihemberg. Vina je pri nas še mnogo, kupcev pa malo. Mnogo je temu kriva neka sebična oseba, ki je izjavila nemškim vinskim kupcem, da je v rihemberški fari edino le še pri njem dobiti vina in kupci so odšli. Sramota je to za faro, a tudi škoda velika. Kupci bližnji in daljni! Pridite v naše lepe kraje, kjer imamo postajo in vina dobriga v veliki množini.

Iz kanalskega okraja.

Kanal. (Volitve v cestni odbor kanalski). V četrtek dne 27. t. m. so se vršile volitve v cestni odbor kanalski v Kanalu. Volitve je vodil deželni odbornik dr. I. Podgoršnik. Vseh upisanih volilcev je bilo 61, volilo jih je 59. Izvoljeni so bili in sicer: Kristjan Velušek, župan v Anhovem, Matevž Pirih, župan v Kalu; Karol Kovačič, župan v Avčah, Andrej Mađon, župan v Batah, M. Bečar, župan v Ajbi, N. Leban, župan v Lokovcu. Največ glasov je dobil Matevž Pirih, župan v Kalu, najmanj Karol Kovačič, župan v Avčah. Nasprotna lista kandidatov je dobila največ 27 glasov. Kot največji davkoplačevalec pride v cestni odbor Miha Zega, veleposestnik v Kanalu.

Iz folminškega okraja.

m Podmelec. Prvi odbor na novo ustanovljenega prostovoljnega gasilnega društva se je dne 30. nov. t. l. tako le sestavil: Luka Brelih, pos., Podmelec, načelnik; Jakob Miklavčič, čevljar, Podmelec, podnačelnik; Miha Lahnar, podjetnik, Ilovica, tajnik; Anton Kragelj, pos. Podmelec, blagajnik; Ivan Mrak, mizar, Kneža, in Andrej Bizjak, čevljar, odbornika; Jakob Šorli in Viktor Golja, posestnika v Podmelecu, namestnika. — Želimo, da bi društvo služilo edino-le svojemu človekoljubnemu namenu in ne politiki, ne osebnostim, ker drugače mu ne moremo prerokovati pravega življenja in trajnega obstanka.

m Roče. Dne 27. m. m. smo dobili pri nas novega g. župnika. Veseli smo da je prišel ravno sedaj ob adventnem času, ker mi župljani kaj radi hodimo k zornicam. Zahvaliti pa se moramo preč. g. župniku Josipu Kos, v Dolenji Trbuši, ki je skoraj poldrugo leto oskrboval našo župnijo. Iz srca se mu zahvaljujemo tudi za krščanski nauk, ki ga je dajal šolskim otrokom in tudi nam v cerkvi. — Novodošlemu g. župniku pa kličemo: Dobrodošli med nami!

m Iz baške doline. Naša velika dolina se ima z marsičem ponašati. Z marsičem pa zaostaja tudi za drugimi kraji. Tako moremo z žadovoljstvom konstatirati, da nazaduje pri nas nekdaj tako sloveli liberalizem s svojimi liberalnimi društvi, čitalnicami itd. Drugo za drugim gredo ta društva rakkom žvižgat. Največje zaupanje so imeli liberalci v kinežko čitalnico, ki je bila ena prvih in najslovitejših po svojih plesih in drugih liberalnih prireditvah. Sedaj ko je ta sirota postarela, je nikdo ne pogleda več. Mlademu društvu so plačevali člani lepo slikano sobo, kjer se je razlegala godba in sijala prijetna gorkota. Nevhaležneži pa so sedaj pahnili to društvo na hodnik. Tam naj reva prezimuje in preganja dolg čas ostarele osamljosti. Dvanajst zvestih članov je še ostalo, ki so se pa komaj dali preprosi, da so dali po tri suhe krone — za pogreb. Taka je usoda liberalnih društev, na mesto katerih so stopila doble grdo prezirana katoška društva. Pred leti so v naši dolini bili na krmilu liberalci, sedaj pa so prijeli za vesla katoliški mladeniči. S početka je šlo težko, a vrlji bojevniki se niso bali boja ne truda in so tako vrlo jadrili naprej, da so daleč za seboj pustili morje liberalizma.

Iz komenskega okraja.

Komen. V našem trgu je več trgovin, v katerih se dobiva raznina dobre in slabe telesne hrane, tudi najslabša duševna hrana, ki jo nudi ljubljanski »Dan«. To je tako kvarljivo za mladino, celo pa za šolsko mladino. Ako ne more kak svobodomislec živeti brez »Dneva«, naj postane njegov naročnik

in naj ga ne kupuje v trgovini, kamor ne spada taka roba.

km Tomačevica. Lepi adventni dnevi so nastali. Sv. Čerkev nači vabi k pokori. Pripravimo pot Gosjodu! Ljubezen in složnost naj med nami prebiva, tako zahtevata Bog in Marija Devica. — Odkar nas je zapustil g. Mačarol se naše življenje mirneje razvija. Sedanji naš učitelj se za politiko ne prepira in upamo, da se bo tudi pri volitvah enako ravnal, kar bo njemu le v čast.

km Rublje. Triletna doba našega stareinstva je pri kraju, a tega naši možje ne verjamejo — oni misijo da ni minolo niti eno leto. Pri županstvu potecajo tri leta hitreje kot pri vojakih. Menda jim ni prav, da je tako, ker so pozimi šurki v luknji in se še le spomladni vzbudijo iz zimskega spanja. Nekateri imajo namreč volivno pravico v Komnu.

km Sveti. Minolo nedeljo so prišli v Sveti po veliki cesti sokolski vojskodje, da napravijo vojni načrt za prihodnje občinske volitve. Imeli so tudi veliko »lontkarto«, da bi pravilno postavili mejnike. Popilo se je pri tem mnogo vina, kar je krčmarje jako razveselilo. Kandidate so tudi postavili in sicer v Svetem 9, v Volčjemgradu 6, v Tomaževici in Malemdolu 6, v Komnu pa samo 3. Menda jih je dovolj za »štokfižovo« pojedino v »Buži«. Tako delo je v korist občini, ker se prodaja mnogo vina od česar se povečajo užitninski dohodki.

km Komen. Dne 1. t. m. nas je zapustil č. g. Makuc, ki je bil pri nas več časa za kaplana. Č. g. kaplan je bil pri vseh prljubljen zaradi njegove prijaznosti in požrtvovalnosti. Bil je izvrsten vzgojitelj mladine in tolažnik bolnikov. S težkim srcem smo se poslovili od njega. Za njegove dobrote smo mu vsi iz srca hvaležni in želimo mu, naj Vsemogočni blagoslovi njegova poto.

km Lipa. Nekateri stari možje nosijo še dandanes domačo, trpežno obleko, ki so jo ponoči spredle stare ženice. Dandanašnje mlade »gospice« pa še niti presti ne znajo, pač pa se lišpajo in hodijo na plese. Ukupejo si tenko, mehko obleko, ki je draga in slaba.

km Kobiljeglava. Pri nas je še en kmet, ki seje še po starém pšenico in rž. Za tem semenom pa seje repo in ajdo. Vsega žita pridela do 300 starih mernikov na leto. To dela vse sam, ker nima drugih delovnih moči v hiši, pa tudi živila se mu dobro redi. Tega kmeta bi morali posnemati vsi Kraševci.

km Sveti. Ta teden izvršuje deželni inžener načrt za cesto med Svetem, Lipo in Temnico, ki se namerava uvrstiti med skladovne ceste, kar bo za Sveti velikega pomena.

km Nesreča. V pondeljek sta se igrala s sekiro neka 8-letna deklica in 8-letni Furlan. Pri tem pa je Furlan usekal deklico v roko ter ji odsekal en prst, drugi prst pa je hudo poškodovan. Štariši pazite na svoje otroke!

Iz sežanskega okraja.

Iz Tomaja. Pevsko bralno društvo »Tomaj« v Tomaju je v svoji seji dne 16. m. m. enoglasno imenovalo prečnatega g. Matija Šilja, župnika-dekanu častnega kanonika, viteza Franc Josipovega reda itd. častnim članom radi zaslug kot bivši predsednik in ustanovitelj istega društva. Gospod jubilant biva med nami že nad 20 let, ter vživa splošno spoštovanje med ljudstvom.

Poroča. V soboto se je poročila g. čna Ivanka Zega iz Koprive z g. c. kr. sodnikom v Podgradu Franom Vugom, rodrom iz Kanala.

s S Krasa. Mnogokrat se prijeti, da

marnosti pogori. Ljudje gledajo požar in se tolažijo s tem: saj je zavarovan. A ko pride zavarovalnina, jo pobere kak denarni zavod, ki je bil vknjižen na dotično poslopje. Če se denarni zavod boji, da izgubi hipotekarno posojilo, bi ne smel biti tako brezobziren napram revežem, da jim vzame možnost stanovati pod lastno streho. Postavi naj oskrbnika, ki naj z zavarovalnino da zopet sezidati hišo, s čemur bi bilo pomagano revežu in pa zavodu samemu, posebno pa, če se štuli zavod, da je tu za to, da gre ljudem na roko.

Z gorenjena Krasa. Dne 28. m. m. se je imela v Sežani vršti volitev novega cestnega odbora. Volitev pa se ni vršila, ker ni bilo ob določenem času zadostno število volivcev. Volivci so sicer prišli v Sežano, a se niso mogli sporazumeti glede kandidatov. Tako so razni kandidati begali volivce ter jih vodili od gostilne do gostilne, tako da je potekel čas. Ob 11.15 uri pa je odpeljane deželnega odbora zaključil zborovanje.

Da ni prišlo do volitev, so krivi nekateri kraški magnati, ki hočejo še vedno prezirati ubožnejše kmete. Pa tudi župani in podžupani so ta dan pokazali, da se ne puste voditi od oseb, ki hočejo za vsako ceno gospodariti v cestnem odboru. — Gledate cestnega odbora in no Kraševci v zadnjem času bridke skušnje. Nered je bil že tak, da je moral poseči vmes deželnih odborov ter odsloviti iz cestnega odbora eno osebo. To se je izvršilo v korist davkopalčevalcem. — Pozivljajo se torej volivci v cestni odbor, naj oddajo svoje glasove vestnim možem, ki so požrtvovalni za blagor davkopalčevalcev. Takim ljudem pa, ki silijo v to korporacijo z namenom, da bi se okoristili, pokažite energično duri.

Gospodarstvo.

Usnje je padlo v ceni. Z Dunaja počelo, da je sklenilo vodstvo usnjarskih zadrug z ozirom na nizke kožne cene znižati tudi cene srednjega in težkega usnja za 15 do 20 K. Upajmo, da se bo to tudi pri cenah za črevlje nekoliko poznalo, kar je sedaj pred zimo za marsikoga prav velikega interesa.

Vinska letina v Tokaju. V tokajskih vinogradih, kjer ima tudi naš cesar svoja posestva, je bila letos tako slaba vinska letina. Ponavadi je v cesarskih vinogradih 1500 do 1800 hl znanega izbornega tokajca, ki pride le pri cesarskih obedih na mizo, letos pa ga je kmaj 300 hl in še ta ne bo bržkone tako fine kakovosti kot je običajno.

Ugodna prilika!

V trgovini pri soškem mostu št. 53 (Via Ponte Isonzo) v Gorici se dobi »vsakovrstno sveže oblačilno blago«, kakor: srajce, spodnje hlače, razni oksforti in porhanti, oblekce za otroke itd. po prav nizki ceni. Blago za možke in ženske obleke pa po tovarniški ceni. — S tako nizkimi cenami postrežem lahko radi tega, ker sem si nabavil veliko množino blaga. Obenem priporočam sl. občinstvu svojo dobroznamo delavnico, kjer izvršujem vsa naročila z največjo skrbnostjo. Za obilen obisk, se priporoča Anton Jug.

Jakob Šuligoj
urar c. kr. državne železnice
Gorica, Gosposka ulica 19.

Priporoča svojo veliko zalogu zlatnine in srebrnine in optičnih predmetov.

Vse po najnižjih cenah.

Prya slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica štev. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonialnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dne 3. decembra 1913.

Trst 81 41 19 74 86

FRANC MLEČNIK

ulica Vetturini št. 3

priporoča svojo krojaško delavnico slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno prečast. duhovščini za napravo talarjev, površnikov itd. itd.

JOSIP TERPIN

nastnik Antonia Potatzky

v Gorici na sred Raštelja štev. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovanje niranberškega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje; potrebščine za krojače in črevljarije. — Svetinjice, rožni venci in mašne knjige.

Hlšna obuvala za zimske in letne čase.

Raznovrstne semena, trave in detelje.

Najboljše preskrbljena zalog za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih na deželi.

P. n. g. pričakujem obilnih odjemalcev

Odlikovana pekarna

In sladčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hlši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolace za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

ODLIKOVANA PEKARNA

JAKIN

Gorica, via Fermica

» priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinješega. Pecivo je najboljše. Priporočam se cenj. odjemalcem za obile posebn.

S spoštovanjem E. Jakin

JOSIP CULOT

v Raštelju št. 2 - 25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnega igrč, okraskov za božično drevesce in punč za igrčo.

Razpela iz kovine in lesa, rožni venci, podobice, rokovice iz volne in sukna, moške in ženske nogovice, črevlje in kape za zimsko sezono; zaloga drobnarje za kramarje na drobno in debelo, kipi, in svetniki iz porcelana, kovčki, pipe, ustnik cevi itd. itd. itd.

Viktor Toffoli-Gorica

prva zaloga oljkevega olja

Via Teatro 16. - Via Seminario 10.

Olkino olje, pripeljano naravnost iz Istre, Dalmacije, Valone, Bari, Lucca, Nizza, Oneglia.

Cene so sledeče:

Jedilno	liter	Kron	.96
Jedilno olje fino			1.04
Namizno olje			1.12
Istrsko-oljkino olje			1.28
Valona			1.40
Bari			1.40
Oneglia			1.60
Lucca			2.—
Nizza			2.40

Sprejema naročila ter pošilja franko dom, kakor tudi na dežele in izven držav.

